

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 031 93/99-002163
Signatura: vc1bs104

Oblastní pracoviště č. 02 Střední Čechy
Okresní pracoviště Kolín

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola: Základní škola a Mateřská škola Klučov, okres Kolín
Klučov 114, 282 01 Český Brod

Identifikátor ředitelství: 600 045 552 IZO: 002 174 120

Ředitel školy: Mgr. Ivo Janata

Zřizovatel: Obec Klučov, Klučov 114, 282 01 Český Brod

Příslušný školský úřad: ŠÚ Kolín, Kutnohorská 50, 280 00 Kolín

Termín inspekce: 13. a 14. dubna 1999

Inspektor: Mgr. Karel Kumstýř

Předmět inspekce: Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Řízení školy
Podmínky a průběh vzdělávání

Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá: Povinná dokumentace školy, Vnitřní režim – Provozní řád školy, Výroční zpráva ZŠ Klučov za šk. rok 1997/98, Inspekční zpráva č. j. O-0301/9798-184K, záznamy z hospitací ředitele školy, záznamy z hospitací ČŠI, Návrh koncepce školy, Pracovní náplň učitele (materiál ředitele z 1998-09-01), výběr žákovských knížek..

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Pro hodnocení jednotlivých kapitol použita škála ČŠI:

1	2	3	4	5	6	7
vynikající	nadprůměrný	spíše nadprůměrný	průměrný	spíše podprůměrný	podprůměrný	naprosto nevyhovující
zcela mimořádný příkladný	výrazná převaha pozitiv	dílčí pozitiva nad běžnou úroveň	pozitiva a negativa v rovnováze	citelná slabá místa	výrazně nevyhovující silné nedostatky	nutné okamžité řešení

1 Koncepční záměry, plánování výchovně vzdělávacího procesu

Ředitel školy zpracoval Návrh koncepce školy, který je základním materiálem postihujícím záměry a cíle výchovně-vzdělávací práce školy. Ten je členěn do pěti kapitol:

sebereflexe, výchovně-vzdělávací koncepce, řízení lidských zdrojů, další cíle a závěr. Některé jeho prvky jsou již reálně naplňovány (např. zájmová činnost). Několik dalších dílčích cílů není v tomto materiálu doplněno účinnými metodami směřujícími k jejich naplnění (např. zdravý životní styl, vzbuzení zájmu o další vzdělávání). U většiny cílů nejsou stanoveny konkrétní jednoznačně vyhodnotitelné ukazatele dosažení žádoucího stavu. Zcela je opomenuta oblast materiálního rozvoje. Od října 1998 došlo ke sloučení základní a mateřské školy do jednoho zařízení, tento zásadní zásah nebyl v koncepčních záměrech dosud zohledněn.

Formalizovaný plán práce na školní rok či kratší období zpracováván není. Škola pracuje na základě rutinních úkonů nebo aktuální nabídky různých aktivit a akcí. Výuka se řídí ve většině případů tematickými plány, jejich úroveň je různá. Ředitel školy sám zpracoval neúplné plány pro oba hlavní předměty (český jazyk a matematiku), pro výuku učitelkou bez požadované odborné způsobilosti nařídil zpracování plánů pro předměty vlastivěda a přírodověda. Pro předměty výchovného charakteru (pracovní činnosti, výtvarná a tělesná výchova) je nepožaduje.

V personálním zajištění má škola pro příští školní rok příslib pokračování práce zkušené učitelky v důchodovém věku. Dlouhodobější personální záměry se budou odvozovat od vývoje v počtech žáků – ty byly příčinou nezbytnosti spojení základní a mateřské školy.

Významným prvkem pro tvorbu koncepčních záměrů je výrazná podpora školy ze strany zřizovatele.

Koncepční materiál je formálně zpracován, jeho obsah vychází z reálné situace na začátku školního roku. Oproti minulosti je kladem už jeho samotná existence a již realizované některé jeho prvky. Zápornými jevy jsou jeho neprojednání pedagogickou radou, absence materiálního rozvoje, neprovedená aktualizace po sloučení s mateřskou školou. Plánování je neúplné, škola se řídí zavedeným stereotypem. Hodnocení ČŠI – spíše podprůměrné.

2 Odborné a pedagogické řízení

2.1 Organizační struktura

Organizační struktura je funkčně ustanovena pro základní školu. Ředitel školy přímo řídí pedagogické i provozní zaměstnance, jednotliví pracovníci jsou pověřeni dalšími úkoly (zájmové kroužky, vedení sbírek, evidence knihoven apod.). Vytváření dalších struktur (metodických orgánů, formální ustanovení výchovného poradce, protidrogového koordinátora a dalších) není pro dvoutřídní školu nezbytné. Jmenované oblasti jsou pokryty. Propojení s mateřskou školou, řídicí a kontrolní vazby dosud vyřešeny nejsou.

Organizační struktura základní školy je jednoduchá, provoz a plnění vzdělávacích cílů zajišťuje. Propojení základní a mateřské školy organizačně vyřešeno není. Hodnocení – průměrné.

2.2 Personální struktura

Orientační inspekce byla zaměřena na práci základní školy. Ta je v personální oblasti v posledních letech stabilizovaná. Ředitel školy, učitelka první třídy (1. a 2. ročník), vychovatelka školní družiny, která vyučuje 10 hodin ve druhé třídě. Oba třídní učitelé jsou plně kvalifikovaní, vychovatelka školní družiny má pedagogickou způsobilost, odbornou nikoliv. Ze 48 vyučovaných hodin je 38 (to je 79 %) odučeno

s úplnou pedagogickou i odbornou způsobilostí. Provoz je dostatečně zajištěn školnicí – uklízečkou a personálem školní jídelny.

Věková struktura je poměrně příznivá, jedna učitelka je důchodového věku, ostatní zaměstnanci jsou v kategorii do 40 let.

Personální zajištění hodnoceno jako spíše nadprůměrné.

Celkové hodnocení odborného a pedagogického řízení - průměrné.

3 Kontrolní systém, kontrola a hodnocení

V kvalitě kontrolních výstupů nedošlo od poslední inspekce k výraznějším změnám. V tomto školním roce uskutečnil ředitel čtyři hospitace, jejich závěry jsou pouze obecné, postrádají zpětnou vazbu, konkrétní verifikovatelná opatření. Kontrolní vstupy nemají cílené zaměření a systematičnost. Například výuka tělesné výchovy (viz kapitola 12) ve ztížených podmínkách do této inspekce sledována nebyla.

Provedená společná hospitace ředitele a ČŠI prokázala, že ředitel dokáže posoudit kvalitu pedagogické práce, vystihnout silné a slabší stránky vyučovací hodiny. Jím vedený rozbor byl empatický, spíše popisný, s menšími nároky na efektivitu hodiny. Z hodnocení nevyplynuly další závěry, žádoucí by byly zejména požadavky na řešení materiální a bezpečnostní otázky sledované výuky.

Kontrola plnění učebních osnov rovněž dosud prováděna nebyla. Ředitel navázal kontakt s úplnou školou v Českém Brodě, kam přechází většina absolventů, srovnávací prověrky a jejich analýzu zatím neprovádí. Do žádného vnějšího kontrolního systému škola zapojena není. Kontrola žákovské dokumentace (žákovské knížky, sešity) je prováděna denním stykem ředitele školy – jeho vlastní výukou. O nesystematičnosti kontroly povinné dokumentace svědčí výčet nedostatků – viz kapitola 5 této zprávy. Kontrola ředitele spojeného zařízení v mateřské škole prakticky neexistuje.

V hodnocení žáků se škola řídí § 10 až 13 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., ve znění vyhlášky č. 225/1993 Sb. Ve školních rocích 1996/1997 a 1997/1998 používané širší slovní hodnocení nemělo pozitivně motivační charakter, nepostihuje individuální vývoj žáka, není tudíž v souladu s Pokynem MŠMT ČR č. j. 23 472/92-21 k zajištění péče o děti se specifickými vývojovými poruchami učení v základních školách.

Pro hodnocení práce pracovníků školy má ředitel stanovena neformálně kritéria, jejichž základem je práce nad stanovené pracovní povinnosti. Výsledkem tohoto postupu je poměrně úzké rozpětí ve stanovených nadtarifních složkách mezd.

Kontrolní činnost ředitele postrádá vyšší stupeň systematičnosti, postrádá zpětné vazby, je méně účinný. Hodnocení ČŠI – podprůměrný.

4 Informační systém - vnitřní a vnější

Předávání informací na zařízení takovéto velikosti je přímé, nezprostředkované. Záznamy z jednání pedagogické rady zachycují závazné informace organizačního charakteru, jinak jsou strohé. Stav výchovně-vzdělávacího procesu v jednotlivých třídách je zaznamenáván velmi stručnou formulací.

Informovanost rodičů je zajištěna obvyklými formami (žákovské knížky, třídní schůzky). Škola má velmi dobrou spolupráci s obecním úřadem, ve společných prostorách je informační tabule s důležitými údaji, dva z nich nejsou zcela přesné (přidělení třídnictví a délka odpolední výuky). Údaje o škole jsou celkem pravidelně i v periodiku vydávaném obecním zastupitelstvem.

Informační systém má běžnou – průměrnou úroveň.

5 Vedení povinné dokumentace

Ředitel školy vede veškerou předepsanou dokumentaci. Její kontrolou byly zjištěny následující nedostatky:

- Kniha úrazů je vedena, ve výčtu zaznamenávaných informací o úrazu chybí datum události.
- V katalogových listech žáků prvního ročníku není zaznamenáno číslo jednacích opatření umožňující klasifikaci jednou známkou v prvním pololetí, chybně je vyplněna práce v zájmových útvarech. V jednom případě v katalogovém listu nezaznamenána pololetní klasifikace z německého jazyka. Rovněž v jednom případě neproveden zápis udělení výchovného opatření do katalogového listu - porušení § 13 odst. (5) vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole ve znění vyhlášky č. 225/1993 Sb.
- Na vysvědčeních není uvedeno IZO školy, v jednom případě u žákyně nezapsáno hodnocení práce ve výtvarném kroužku.
- Záznamy v třídních knihách jsou nevypovídající, např. mnoho zápisů z hodin hudební výchovy ve II. třídě.
- Chybí řád tělocvičny - porušen § 8 odst. (5) vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole ve znění vyhlášky č. 225/1993 Sb.

Povinná dokumentace je vedena s nedostatky - hodnocení spíše podprůměrné.

6 Plnění učebních plánů, popřípadě jiných schválených učebních dokumentů

Učební plány vzdělávacího programu Základní škola č. j. 16 847/96-2 jsou přidělem hodin jednotlivým ročníkům plněny. Ředitel školy využil možnosti snížit dotaci výuky cizích jazyků na dvě hodiny týdně (s povolením školského úřadu), důvodem uvedeným v žádosti o výjimku je odbornost výuky. Tento postup je u základních škol v okrese Kolín zcela ojedinělý.

Schválené učební plány jsou plněny.

7 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Finanční prostředky přidělené prostřednictvím školského úřadu umožňují naplňovat zvolený vzdělávací program. V nákupu učebních pomůcek však je nucena škola velmi uvážlivě hospodařit (viz další kapitola 8 - vybavení na tělesnou výchovu). Nejsou vytvářeny nadbytečné zásoby učebnic.

Ve využívání mzdových prostředků jsou určité rezervy: již druhý rok nebyly vyčerpány prostředky určené na další vzdělávání učitelů; několik vyučovacích hodin je v důsledku organizace realizováno pro velmi malý počet žáků – 2 hodiny anglického jazyka pro dvě žáčky, jedna hodina českého jazyka v 5. ročníku pro 3 žáky, jedna hodina přírodovědy stejně tak. Nižší efektivita čerpání prostředků byla také v případě výjezdu do školy v přírodě se sedmi žáky – dva pedagogičtí pracovníci (jeden na dohodu).

Provozní výlohy hrazené zřizovatelem zajišťují až na výjimku materiálních podmínek výuky tělesné výchovy nadstandardní podmínky.

Efektivnost čerpání státních finančních prostředků hodnocena jako spíše podprůměrná.

8 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Materiálně technické podmínky byly hodnoceny z hlediska sledovaných hodin: matematika, tělesná výchova, pracovní činnosti.

Pro výuku matematiky škola používá učebnic a pracovních sešitů nakladatelství Alter. Má dostatek starších učebních pomůcek a pracovního materiálu, vybavení učeben didaktickou technikou je na standardní úrovni. Ve výuce (dvě sledované hodiny) technické prostředky využity nebyly, názorné pomůcky v jednom případě ano, ve druhém nikoli, přestože zadávané úkoly k jejich využití přímo vyzývaly (tyčový metr). Škola má sadu kalkulaček, počítačová technika a tudíž i programové vybavení chybí. V tomto ohledu začíná za srovnatelnými školami zaostávat.

Tělesná výchova vyučovaná v prostoru stávající mateřské školy (a to ještě pouze dočasně) nemá dobré podmínky. V používané malé tělocvičně nejsou zohledněna bezpečnostní hlediska (ochrana oken, zasklených dveří, nenalepený koberec s ohýbajícími se okraji, nekrytá tělesa akumulčních kamen, nekrytá zářivková tělesa) - nebezpečí nejsou pokryta ani existencí vnitřního řádu této specializované pracovny. Vybavení tělocvičným náčiním a náradím je také velmi špatné. Chybí mnoho pomůcek (odrazový můstek, trampolínka, gymnastický koberec, koza, švédská bedna, kladinka a další). Tíživý je nedostatek kvalitních míčů (pouze čtyři medicinbaly, čtyři gumové míče a jeden míč na kopanou), k dispozici jsou pouze tři švihadla. Samotné vnitřní prostory tělocvičny působí nekulturním dojmem (úrovň úklidu, vstupními prostory). Venkovní prostory postrádají doskočiště, startovací bloky a další atletické vybavení. Celkově lze hodnotit sportovní vybavení jako nedostatečné, jen s velkými problémy jsou plněny osnovy tělesné výchovy. Podle sdělení zřizovatele i stávající náhradní prostor (malá tělocvična) bude v budoucnu využit pro jiné než školní potřeby.

Pracovní činnosti jsou vyučovány ve třídách, převažuje práce s papírem, textilem a přírodními materiály. Školní dílna k dispozici není. Žáci se podílejí na úrovni vnitřního vybavení, pěstují květiny používané pro výzdobu prostor.

V tomto případě však variabilnost učebních osnov umožňuje přizpůsobení podmínkám a lze tak učební osnovy plnit. Obětavost a vynalézavost učitelky se projevuje v dostatku materiálu pro práci v předmětu.

Materiální vybavení pro sledované předměty má rozdílnou úroveň – pro matematiku a pracovní činnosti jsou s uvedenými omezeními hodnoceny jako průměrné, pro tělesnou výchovu podprůměrné s výhledem k dalším omezením. Celkově tedy podmínky ve sledovaných oblastech spíše podprůměrné.

9 Hodnocení psychohygienických podmínek

Psychohygienické podmínky stavem obou kmenových učeben, jejich kvalitním úklidem, péčí zřizovatele (žaluzie apod.) a vybavením školním nábytkem jsou velmi dobré. Další prostory používané pro školní provoz mají slabá místa: chybí vhodný prostor pro ukládání jízdních kol; místnost používaná školní družinou je pro práci v momentech s plným obsazením (zapsáno 22 žáků) malý; žáci pro přesuny do školní družiny používají společné prostory s veřejností, která navštěvuje obecní úřad – problematické je tedy nepřezouvání návštěv, na chodbě návštěvy kouří; WC v prvním patře není vybaveno umyvadlem. Zhoršené podmínky pro výuku tělesné výchovy jsou popsány v předcházející kapitole.

Pitný režim je zajišťován školní kuchyní.

Stavba rozvrhu hodin odpovídá platným předpisům, délka přestávek byla upravena ve smyslu požadavků vyhlášky o základní škole. Z hlediska výuky je méně vhodná organizace výuky výtvarné výchovy a pracovních činností v jednohodinových blocích.

Úroveň psychohygienických podmínek je průměrná.

10 Hodnocení personálních podmínek

Sledovaná výuka matematiky byla vedena odborně i pedagogicky způsobilými učiteli. Tělesná výchova a pracovní činnosti ve druhé třídě vyučuje vychovatelka školní družiny (vysokoškolské vzdělání pro vychovatelství) bez odborné způsobilosti.

Inspekci posuzovaná výuka byla spíše nadprůměrně personálně zajištěna.

11 Plnění učebních osnov

V plnění učebních osnov zjistila inspekce tyto odchylky:

- Ve výuce matematiky ve druhém ročníku je prováděn nácvik automatizace násobilky 2, 3, 4 a 5. Nejsou tak respektovány úpravy a doplňky č. j. 25 018/98-22 vzdělávacího programu Základní škola.
- V 15. týdnu ve výuce matematiky ve čtvrtém ročníku probírána látka „rýsování rovnoběžek daným bodem“, náležející podle schválených osnov do ročníku pátého.
- V předložených tematických plánech pro výuku matematiky ve čtvrtém ročníku je naplánováno učivo „trojúhelníková nerovnost“ – toto učivo nenáleží do náplně šesté třídy. V plánu pátého ročníku není obsažena kapitola „Tabulky, grafy, diagramy“. Obě uvedené nepřesnosti lze úpravou časově tematických plánů ještě v tomto školním roce napravit. Kontrola dalších tematických plánů matematiky ve 3. – 4. ročníku nemohla být provedena, protože tyto nebyly úplné (končí prosincem či březnem).

Popsaným dvojím porušením učebních osnov je tato kapitola hodnocena jako naprosto nevyhovující – vyžadující okamžité řešení.

12 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Inspekce byla zaměřena především na výuku matematiky. Ve sledovaných hodinách (u obou učitelů matematiku vyučujících) bylo sledováno kromě dodržování obecně platných pedagogických zásad používání moderních metod práce, které odpovídají potřebám a charakteru vzdělávacího programu. (Základní škola č. j. 16 847/96-2), který klade důraz na činnostní charakter výuky.

Výuka v obou třídách nese typické znaky práce v odděleních. Vysoký je tedy podíl samostatné práce, hodiny jsou učiteli dobře připravené. V první třídě jsou používány aktivizující metody, zaznamenána byla rovněž vysoká názornost – manipulace s pomůckami. Zatímco v prvním ročníku učitelka správně postupuje v metodické řadě, bez spěchu jsou utvrzovány poznatky, ve druhém ročníku zaznamenán zbytečný spěch – viz kapitola 11. Převládá pracovní atmosféra bez rušivých momentů, žáci mají slušné pracovní návyky. Práce ve druhé třídě (tři oddělení) je ve smyslu připravenosti, promyšlenosti a kontrolních vazeb ještě náročnější. I zde jsou používány soutěživé formy

práce se zpětnou vazbou (chybující žák dostává práci na procvičení), velmi pěkný je přístup učitele k žákům. Ve výuce se projevila některá slabší místa: nevytížení hotových žáků – efektivita práce rychlejších; malá názornost (při řešení slovních úloh); ve snaze urychlit postup učitel formuloval závěry za žáky; v důsledku okolnostmi vynuceného střídání samostatné a frontální práce v odděleních byla omezena práce s chybou. Činnostnímu charakteru vyučování se nejvíce blíží práce v první třídě.

Hodiny tělesné výchovy a pracovních činností byly sledovány zejména z hlediska posouzení úrovně metodické práce ředitele školy (jeho hospitace) a materiálních podmínek. Přesto jejich hodnocení (spíše podprůměrná a spíše nadprůměrná) v celkovém hodnocení vyznívá kladně.

Výuka matematiky má ve škole standardní úroveň, hodnocení - spíše nadprůměrná úroveň.

13 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Vesnický charakter školy a personální obsazení dávají výborné předpoklady pro pěstování pěkných mezilidských vztahů. Žáci se chovají bezprostředně s dobrými návyky slušného chování. Škola se snaží kultivovat žáky nabídkou dalších aktivit – prací čtyř zájmových kroužků – kromě jedné učitelky se v této oblasti angažují všichni pedagogové včetně provozní pracovnice (vede výtvarný kroužek). Další aktivity jsou organizovány školní družinou. Přínosem v utváření všeobecné kulturnosti a hodnotových orientací žáků jsou mimovyučovací akce (škola v přírodě, exkurze a zájezdy). Prozatím se nedaří přímá spolupráce žáků s úplnými školami v okolí (Č. Brod, Poříčany).

Vyučovací výsledky žáků nejsou systematicky analyzovány (rozbory prověrek, záznamy z pedagogických rad, výroční zpráva, vnitřní evaluace apod.).

Hodnocení oblasti – zlepšení oproti poslední inspekci – spíše nadprůměrné.

14 Výroční zpráva

Úroveň zpracování výroční zprávy ze školní rok 1997/1998 zůstala v intencích dvou předchozích. Má pouze rámcový charakter, nižší vypovídací hodnotu. Z hlediska splnění zákonem č. 564/1990 sb., o státní správě a samosprávě ve školství ve znění pozdějších změn (§ 17e odst. 2) stanoveného obsahu nepředkládá přehledné údaje o výsledcích vzdělávání žáků.

Hodnocení výroční zprávy – podprůměrná.

ZÁVĚRY

Od října 1998 došlo ke sloučení základní a mateřské školy. Koncepční a kontrolní materiály ředitele dosud tuto skutečnost nepostihují - jsou neúplné. Přesto v plánovací činnosti došlo v tomto školním roce k mírnému kvalitativnímu posunu. Odborné a pedagogické řízení školy (až na výjimku úseku mateřské školy) hodnoceno jako průměrné. Kontrolní

system je podprůměrný, učební plány jsou naplňovány, kontrola plnění schválených učebních osnov matematiky prokázala dvě porušení. Vedená povinná dokumentace vykazuje několik odstranitelných nedostatků. Materiální podmínky jsou dobré až na neutěšený stav vybavení pro tělesnou výchovu. Sledovaná výuka měla celkově průměrnou úroveň (klady a zápory byly v rovnováze), velmi prospěšnou změnou je zavedení práce zájmových útvarů.

Doporučení inspekce k další činnosti školy:

- začlenit mateřskou školu do koncepčních a organizačních materiálů, upravit organizační strukturu a doplnit kontrolní systém;
- zpracovat časově tematické plány na celý školní rok i pro předměty výchovného charakteru, opravit stávající tematické plány pro matematiku ve čtvrtém a pátém ročníku;
- zavést tříhodinovou dotaci cizího jazyka;
- v materiální oblasti se zaměřit na vybavení pro tělesnou výchovu.

razítko

Podpis inspektora:

.....v. r.....

Kumstýř Karel

V Kolíně dne 1999-04-24

Přílohy: nejsou

Inspekční zprávu jsem převzal dne 3. května 1999

razítko

Podpis ředitele školyv. r.....

Mgr. Ivo Janata

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Obec Klučov	99-05-17	031 115/99-002163
Školský úřad: Kolín	99-05-17	ing. Kejklíček v. r.
Rada školy: nezřízena	-	-

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
-	-	nejsou